

BX4917
D65

Католицька церква і римські папи.

Коли ученики Христові розійшлися по всьому світі і почали проповідувати слово Боже, — люди одні по других стали навертати на християнську віру і незабаром уся римська імперія була християнська. Велика і дужа була ця імперія. Прабатьки теперішніх Італійців, Гішпанців, Португальців, Французів, Німців, Англійців, Греків, усіх тих націй (пород людських) і країн були під владою Рима, столиці римської імперії. Та незабаром держава римська розкололася на дві: на східню, грецьку імперію з столицею Константинополем, чи Царгородом, і західню, римську, із Римом. Чимало було поважних причин до того розколу, а між ними і сперечання з-за віри. А вже відколи настало дві осібних держави, суперечки ті ще дужчі стали. В Римі, як і в інших великих християнських містах, був свій єпископ (архиєрей), чи папа по їхньому. Ці папи римські вважали себе за найстарших над усіма іншими єпископами, обьявляли навіть себе "намісниками Христовими", а віру Христову почали де в чому по своєму пояснювати. На ті пояснювання не пристали християни грецької східньої імперії і оголосили папу єретиком, відступником. Тоді папа оголосив і собі єретиком грецького патріярха (так єпископа царгородського іменовали), і відтоді повстало дві церкви: римська, католицька, і грецька, православна.

Велику силу над людьми і над цілими західними державами мав папа римський, бо власті його підлягали — не тільки в духових справах, але і в світських, — усі народи католицькі. Навіть могутні королі, і ті не наважувалися навпроти папи ставати, бо як хто з них був йому неслухняний, то папа відлучав його і весь край від церкви. Тоді в церквах не було відправи, люди вмирали без сповіді, оставалися непоховані, діти нехрещені. Папу вважали за безгрішного, бо він, мовляв, не може помилятися і грішити: він заступник Христа на землі, а через те воля його так само свята, як і воля Божа.

Разом з папою дуже велику силу мало і все католицьке духовенство. Воно брало з усіх мирян десятину, се-б-то десятину з доходів, а само нічого не платило, хоча мало великої маєтності, цілі округи земельні.

Духовенство не боялося і не слухало світської власти, не хотіло знати ні законів в своєму краю, ні суду, а завело свій суд, який почав по-малу судити і мирян. В руках у духовенства була і освіта. Школи були тільки при монастирях і вчили в них черці. Наука була тільки церковна, богословська, і мирян інших наук не учили, хоча самі черці вчилися